

Зязюн через творчість, богоспівтворчість людини – професіонала, яка вибрала благородний шлях життєтворчості особистості, самовдосконалення, духовно – інтелектуального самовираження [4].

Ми впевнені в тому, що лише тоді, коли ставлення педагога до студента буде ставленням як до особистості, до ймовірного колеги у майбутньому – то це піднесе його на належний щабель і стане найкращим стимулом у здобутті знань, опануванні вмій та навичок студентами.

Література

1. Авторитет учителя // С.У. Гончаренко. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – С. 14.
2. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: навч. посібн. / Н.Ю. Бутенко. – К.: КНЕУ, 2005. – 336 с.
3. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. – метод. посіб. / Г. П. Васянович. – Львів: Норма, 2005. – 344 с.
4. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії: навч. посіб. [для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів] / І.А. Зязюн. – К.: Українсько-фінський ін-тут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
5. Сухомлинський В.О. Сто порад учителів: вибр. твори В 5 т. / В.О. Сухомлинський. – К., 1977. – Т. 2. – 1977. – 670 с.

УДК 3783.3:613.71

Павленко Є.А.

старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГІМНАСТИКИ І РУХЛИВИХ ІГОР У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Виховання здорової нації як «найвищої соціальної цінності» [3] є одним з пріоритетних напрямків державної політики України. Це зазначається в Законі України «Про освіту», державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI ст.), програмі «Діти України», цільовій комплексній програмі «Фізичне виховання – здоров'я нації», загальнодержавній програмі «Здоров'я 2020: український вимір» та інших державних та установчих документах. Проте суттєвим викликом для українського суспільства на сучасному етапі його розвитку є ситуація, яка склалася сьогодні у сфері фізичної культури і спорту, що з одного боку створює загрозу погіршення фізичного здоров'я дітей і підлітків, з іншого – призводить до демографічної кризи в країні в цілому. За статистичними даними, представленими Міністерством охорони здоров'я України, майже 50% учнів загальноосвітніх шкіл мають функціональні порушення систем організму різної тяжкості, більше 40% страждають хронічними захворюваннями, а кількість дітей шкільного віку з абсолютно нормальними показниками фізичного здоров'я постійно зменшується [2].

Отже, перед школою і суспільством в цілому постають завдання, спрямовані на формування здорового способу життя підрастаючого покоління через прагнення учнів до збереження і зміцнення власного здоров'я, фізичного і психічного вдосконалення, стійкої мотивації до занять фізкультурою і спортом. Теоретично і практично обґрунтованими у зв'язку з цим є заняття гімнастичними вправами з використанням рухливих ігор у початковій школі. Саме у цей період учні молодшого шкільного віку стикаються з проблемою адаптації до нових умов повсякденної діяльності, які потребують від дитини якісно нового рівня комунікації і формування на цій основі зовсім іншого рівня міжособистісних відносин. Вирішення цих проблем має відбуватися через виховання у школярів потреби до занять гімнастичними вправами з перших днів їхнього перебування в школі, осмислення ними негативного впливу статичних навантажень на певні групи м'язів, аргументоване надання вчителями і батьками інформації щодо небезпеки дефіциту рухів, особливо коли ці статичні навантаження накладаються на психологічні.

Спеціалістами доведено, що швидкий ріст і формування організму дитини відбувається саме в період її навчання в початковій школі, й тому вельми важливо вберегти молодшого школяра від негативних звичок, пов'язаних з неправильним і довготривалим сидінням за партою, вживанням шкідливої їжі з домашніх ланчбоксів, недостатнім перебуванням на свіжому повітрі та ін. Тривале сидіння за партою в одному положенні, а також неправильна поза з досить низьким нахилом при сидінні призводять, як відомо, до застою крові в органах малого таза й нижніх кінцівок, здавлення внутрішніх органів, ускладнень роботи серця, погіршення кровообігу і недостатнього насичення мозку киснем.

Виходячи з цього, зазначимо, що практична реалізація запобігання таких ускладнень можлива завдяки використанню різноманітних гімнастичних вправ і рухливих ігор на заняттях фізичної культури у початкових класах.

По-перше, такі заняття не тільки формують у школярів навички фізичного самовдосконалення, а й виступають яскравим свідченням оздоровчого ефекту на організм дитини (формування правильної постави, розвиток м'язового апарату, зняття м'язової і психічної напруженості, зменшення термінів соціальної адаптації дитини до нових умов життєдіяльності, профілактика плоскостопості, ожиріння, серцевих захворювань, підвищення імунітету дитини тощо). По-друге, у школярів виховується дисциплінованість, акуратність, наполегливість і системність у навчанні. Про це аргументовано доведено у теоретичних розвідках і напрацюваннях А. Бабиц, Л. Волкова, О. Дубогай, Т. Круцевич, Н. Москаленко, Л. Харченко,

І.Шеремет, Л. Шуби та ін. [1; 4; 5], в яких окрім констатації зазначених параметрів позитивного впливу гімнастичних вправ на організм дитини надані рекомендації для проведення таких занять для осіб різних вікових категорій.

Окреслюючи особливості викладання гімнастики і рухливих ігор у початковій школі, маємо наголосити на важливості точного регулювання навантаження залежно від статі, фізичної підготовки і стану здоров'я молодших школярів. Плануючи заняття, вчитель / тренер має використовувати різноманітні методичні прийоми і техніки, до яких зараховуємо:

- 1) зміну вихідних положень;
- 2) кількість повторень тих чи тих елементів;
- 3) варіювання послідовності виконання гімнастичних вправ і рухливих ігор;
- 4) використання обтяження та амортизаційних пристроїв відповідно до рівня фізичної підготовки учнів;
- 5) неперервне ускладнення вправ через поєднання окремих їх елементів;
- 6) комбіноване виконання вправ;
- 7) застосування музичного супроводу під час проведення занять тощо [1].

При цьому наголосимо на подоланні стереотипів щодо проведення таких занять за навчальною програмою, розробленою відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011 р.) [3]. Маємо на увазі не шаблонно-механічне копіювання програми, а забезпечення творчого підходу до організації навчального процесу з фізичного виховання з акцентом на рухову активність.

Наприклад, можна впроваджувати в практику проведення занять не за видами спорту, як зазначено в програмі, а за окремими напрямками (студіями), що входять до рухової активності. До них пропонуємо зарахувати наступні: студія культури рухів з елементами гімнастики; студія стрибків і пересувань; студія оздоровчо-рекреаційної рухової активності; студія правильної постави; студія розвитку фізичних якостей та ін. Гімнастичні вправи пропонуємо комбінувати зі стройовими вправами, елементами акробатики, коригуючими вправами різної спрямованості, вправами Хаду та ін.

Отже, вивчення особливостей викладання гімнастики і рухливих ігор, їх адекватне і системне впровадження в початковий процес початкової школи сприятимуть фізичному розвитку особистості молодшого школяра, подоланню проблем, пов'язаних з його соціальною і психологічною адаптацією. Корисним у плані практичної реалізації зазначеного вважаємо розробку комплексів гімнастичних вправ у поєднанні з різноманітними руховими іграми для учнів початкової школи.

Література

1. Бабич А. Н. Гімнастика в державній системі фізичного виховання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mylifefesport.ru/text.php?id=61>.
2. Розпорядження КМ №804-від 08.11.2017 про затвердження плану заходів щодо реалізації національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація».
3. Фізична культура. Програма для 1–4 класи / Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1–4 класи. – К. : Освіта, 2013. – 331 с.
4. Шеремет І. Формування здорового способу життя / І. Шеремет // Наукові записки. Серія: педагогіка. – 2014. – №2. С. 146– 151.
5. Шуба Л. В. Вплив організації уроків з фізичної культури на здоров'я молодших школярів / Л. В. Шуба // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 9. – 135 с.

УДК 130.2(043.5)

Попович О.В.

доктор філософських наук, доцент, професор кафедри практичної психології

ПРОБЛЕМА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК КОМПЕНСАЦІЇ У КОНТЕКСТІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО СИНТЕЗУ

Актуальність визначається тим, що на ХХ-ХХІ століть у контексті процесів глобалізації культурні обрії людства зазнають радикальних змін. Зокрема гостро постає проблема соціокультурних практик компенсації у контексті міждисциплінарного синтезу, на прикладі дітей з особливими потребами.

Загальновідомо, що глобалізаційні процеси вивчаються переважно з точки зору геополітичних, економічних, екологічних наслідків. Гуманістичні ж принципи культурного будівництва як побудови інститутів культури, так і власного самовдосконалення особистості – майже не задіяні в аналізі, щодо